

პერსონაჟთა დახატვის ხერხები დავით
კლდიაშვილის შემოქმედებაში
Character Drawing Techniques in Davit
Kldiashvili's Literary Works

ანა დოლიძე
Anna Dolidze

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javahishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: დავით კლდიაშვილი, მხატვრული შემოქმედება,
პერსონაჟი, დახატვის ხეხი.

Keywords: Davit Kldiashvili, Literary Works, Character, Drawing Tech-
niques.

დავით კლდიაშვილის თითოეული პერსონაჟი ინდივიდუალური ნიშან-თვისებებით არის შემკული. ჩნდება კითხვა: რა განაპირობებს მათ ინდივიდუალობას? როგორია მწერლის მიერ პერსონაჟთა ხატვის ხერხი, რაც განაპირობებს მათ სხვათაგან განსხვავებულ მხატვრულ სახეს. კლდიაშვილის მოთხრობებზე დაკვირვება გვიჩვენებს, რომ მწერალი ჯერ ავტორისეული მსჯელობით ახასიათებს პერსონაჟს, შემდეგ კი მეტყველებით. მეტყველება, ფრაზები სძენს მას იმ თავისებურებას, რომელიც სხვა პერსონაჟს არა აქვს. კლდიაშვილის ყველაზე ცნობილი მოთხრობა „სამანიშვილის დედინაცვალია“. ავტორი ნაწარმოებს ბეკინა სამანიშვილის დახასიათებით იწყებს: „ბეკინა სამანიშვილი, რასაკვირველია, ღარიბი აზნაური იყო, გვარიანი ღარიბიც...“ ამას მოჰყვება ბეკინას სარჩო-საბადებლის აღწერა და მისი დამოკიდებულება თავისი მდგომარეობისადმი - „ბეკინას კი თავისი თავი მდიდრებში მოჰქონდა და ვინ იქნებოდა, რომ თავის სიღარიბეზე ერთი სიტყვა წამოეცდევინებინა ბეკინასათვის?“ ამ დამოკიდებულებას მოსდევს ავტორის შეფასება, რომელიც სხვათა სიტყვებით არის გამოხატული: „როგორც იმერეთში ამბობენ, ერთობ გადაპრანჭული იყო ჩვენი ბეკინა“ (კლდიაშვილი 1988 : 94). ავტორისეული სიტყვების გარდა, კლდიაშვილის პერსონაჟს ახასიათებს მისივე მეტყველება. ბეკინას გერგილიანობა, მოსწრებული სიტყვა სჩვევია. რძლის ხშირ შვილოსნობაზე მოხუცი ღიმილით ამბობს: „შე ქალო, ზოგ საქმეში სიმარჯვე მარგებელი კი არა, მავნებელიცაა...“ თავისი გადანყვეტილების შესახებ, რომ მისი ცოლის მოყვანა ოჯახს არავითარ საფრთხეს არ შეუქმნის, ბეკინა კომენტარს აკეთებს შვილთან: „შე კარგო კაცო, მე ერთი ბებრუხანა მოვათრიო, შენ რატომ უნდა დაიღუპო?... დედაბერმა რავა უნდა შეგაშინოს, შე გლახაკო?!“ (კლდიაშვილი 1988 : 97). ამ სიტყვებით ბეკინა ანეიტრალებს თავის სერიოზულ გადანყვეტილებას და უმსუბუქებს შვილს ამ გადანყვეტილების მოსალოდნელ სიმწვავეს. როდესაც ბეკინა იგებს შვილის განზრახვას, რომ ორნაქმარევი, უშვილო ქალი შეურჩიოს მამამისს, ის სვამს იუმორისტულ კითხვას: „ი წყეულმა მეც რომ გამაყოლოს წინანდელებს, რას მიპირებ მაშინ? ა? – ხა, ხა, ხა!“ როდესაც პლატონი სამოგზაუროდ გლეხი პავლია ლომიაშვილის გადატყავებულ ცხენს ითხოვებს, ბეკინა ირონიულად კითხულობს: „ე ბედაური ვის გამოართვა, მელანო ჩემო?“ და ნათქვამს აყოლებს: „არ დოუვარდეს გზაში, შე ქალო!“ ირონია და სიმსუბუქე ახასიათებს ბეკინას მეტყველებას. მაშინაც კი, როდესაც ტრაგედია დატრიალდება, ბეკინა არ ერიდება თავისი შეცდომის

აღიარებას და შვილის მდგომარეობის სირთულის განეიტრალებას ცდილობს: „მომკვდარიყავი... მარიკასთან ერთად მიწას შევეჭამე და ამ დღეს არ მოვხწრებოდი ნეტავი!“ მისი ეს ფრაზა ნაღვეითაა სავსე და კრავს, ასრულებს პერსონაჟის სახეს.

ჩვენ მაგალითად მოვიყვანეთ ბეკინას მხატვრული სახე კლდიაშვილის შემოქმედებიდან. ზოგადად კი, მის პერსონაჟებზე დაკვირვებამ გვიჩვენა, რომ მწერალი გმირთა დახასიათების ამ სქემას თითქმის ყველგან იმეორებს – ავტორისეულ აღწერას ენაცვლება გმირის ქმედება, ამ ქმედების ავტორისეული შეფასება და პერსონაჟის დიალოგი სხვა პერსონაჟთან, რომელშიც კიდევ უფრო მკვეთრად იხატება მისი სახე – ბუნება და ხასიათი.

ლიტერატურა:

1. **კლდიაშვილი, დ.** (1988), ქართული პროზა, წიგნი XIV, თბილისი: „საბჭოთა საქართველო“.

All of David Kldiashvili's characters are decorated with individual features. The question arises: What makes some so individual? What is the writer's technique of drawing characters and what determines their different literary image? Analysis of Kldiashvili's short stories shows that at first the author describes a character by author's discussion and then by their way of speech. Speech, phrases give him the peculiarity, which other characters lack. The most famous story by Davit Kldiashvili is *Samanishvili's Stepmother*. Author starts the story by describing Bekina Samanishvili: "Bekina Samanishvili, of course, was a poor noble, quite poor even..." This is followed by the description of Bekina's property and his attitude towards his situation – "Bekina believed himself to be rich and there was no man on earth who could make Bekina to admit his poverty." This attitude is by the author's assessment, expressed in the words of others: "As they say in Imereti region, Bekina was always "dressed up." (Kldiashvili 1988 : 94). Along with the author's words, Kldiashvili's character is also well described by his own style of speech. About his daughter-in-law giving birth often, the old man smilingly says: "Woman, in some cases, being good in something is not beneficiary, it is harmful even..." While commenting to his son that his decision to marry will not

harm the family, Bekina says: "My good man, why would it kill you if I bring some old woman here?... How can you be afraid of an old woman, you, poor man?!" (Kldiashvili 1988 : 97). With these words Bekina neutralizes his serious decision and makes the expected severity of this decision for his son seem easier. When Bekina learns about his son's intension to choose the twice widowed, childless woman for his father, he asks a humorous question: "If that cursed woman makes me to follow those two previous, what will you do then? Ha? Ah, ah, ah!" When Platon borrows peasant Pavlia Gomiashvili's old horse to travel, Bekina ironically asks: "Who did he get this stallion from, Melano, my dear?" and adds: "It might fall down on the way, woman!" Irony and lightness characterizes Bekina's narrative. Even when the tragedy happens, Bekina does not refrain from recognizing his mistake and attempts to neutralize the complexity of his child's situation: "I wish I would have died... Wish I would have been eaten by the grave like Marika and never seen this day!" This phrase is full of grief and completes the character's image.

As an example, we have discussed Bekina's literary image from Kldiashvili's works. In general, observation of his characters by Davit Kldiashvili has shown to us that the writer repeats the given scheme of describing characters almost everywhere – author's description is replaced by the character's action, author's assessment of that action and character's dialogue with other character, which even sharper reveals his image – nature and mood.

References:

Kldiashvili, D. (1988), Kartuli proza, wigni XIV, Tbilisi: "Sabwota saqartvelo" [Georgian Prose, Book XIV, Tbilisi: Soviet Georgia].